

การเปรียบเทียบคำเสริมกริยาบอกทิศทาง "SHANG" "XIA" ในภาษาจีนกลาง
กับคำภาษาไทยในลักษณะเดียวกัน

นางสาว หทัย แซ่เจี๋ย

สถาบันวิทยบริการ

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาอักษรศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาภาษาจีน ภาควิชาภาษาตะวันออก

คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2542

ISBN 974-334-2093-5

ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

I 19263562

A COMPARISON OF THE DIRECTIONAL COMPLEMENTS "SHANG" "XIA"
IN MANDARIN CHINESE AND THEIR THAI EQUIVALENTS

Miss Hathai Sae - Jia

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Arts in Chinese

Department of Eastern Languages

Faculty of Arts

Chulalongkorn University

Academic Year 1999

ISBN 974-334-209-5

หัวข้อวิทยานิพนธ์

การเปรียบเทียบคำเสริมกริยาบออกทิศทาง "SHANG" "XIA" ในภาษา
จีนกลาง กับคำภาษาไทยในลักษณะเดียวกัน

โดย

นางสาว หทัย แซ่เจี๋ย

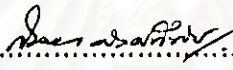
สาขาวิชา

ภาษาจีน

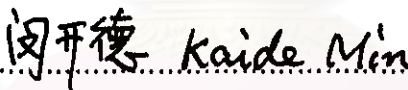
อาจารย์ที่ปรึกษา

รองศาสตราจารย์ ดร. ประพิน มโนมัยวิบูลย์

คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัยนี้เป็นส่วน
หนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญามหาบัณฑิต

..... คณบดีคณะอักษรศาสตร์
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. มรว.กัลยา ดิงศภัதிய)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ
(ศาสตราจารย์โคเตอ๋ หมิ่น)

..... อาจารย์ที่ปรึกษา
(รองศาสตราจารย์ ดร. ประพิน มโนมัยวิบูลย์)

..... กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ก๊อศักดิ์ ธรรมเจริญกิจ)

..... กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์พิชนี ตั้งยืนยง)

หทัย แซ่เจี๋ย: การเปรียบเทียบคำเสริมกริยาบอกทิศทาง "SHANG" "XIA" ในภาษาจีนกลางกับคำภาษาไทยในลักษณะเดียวกัน (A COMPARISON OF THE DIRECTIONAL COMPLEMENTS "SHANG" "XIA" IN MANDARIN CHINESE AND THEIR THAI EQUIVALENTS) อ. ที่ปรึกษา : รศ.ดร.ประพิน มโนมัยวิบูลย์, 182 หน้า. ISBN 974-334-209-5.

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมาย เพื่อศึกษาความหมายต่างๆของคำเสริมกริยาบอกทิศทาง shàng และ xià ในภาษาจีนกลาง ตลอดจนศึกษาคำเสริมกริยาบอกทิศทาง shàng และ xià เปรียบเทียบกับคำภาษาไทยในลักษณะเดียวกัน

ผลการวิจัยพบว่าคำเสริมกริยาบอกทิศทาง shàng และ xià แบ่งได้เป็น 2 ความหมายคือ ความหมายโดยตรง และความหมายโดยนัย ความหมายโดยตรงของคำ shàng และ xià คือการบ่งบอกทิศทางของการเคลื่อนที่ของคน สัตว์หรือสิ่งของอย่างเห็นได้ชัด ความหมายโดยนัยของคำ shàng และ xià เป็นความหมายซึ่งไม่เกี่ยวกับการเคลื่อนที่ของคน สัตว์ หรือสิ่งของ และไม่ได้บอกทิศทาง แต่จะบ่งบอกความหมายอื่นๆที่แฝงอยู่

เมื่อเปรียบเทียบคำเสริมกริยาบอกทิศทาง shàng และ xià กับคำลักษณะเดียวกันในภาษาไทย แล้วพบว่าแบ่งได้เป็น 3 ประเภทคือ (1) ความหมายและวิธีใช้เหมือนกับคำ ขึ้น และ ลง ในภาษาไทย นั่นก็คือภาษาจีนใช้คำเสริมกริยาบอกทิศทาง shàng และ xià ภาษาไทยก็ใช้คำเสริมกริยา ขึ้น และ ลง เหมือนกัน (2) ความหมายเหมือนกัน แต่ใช้คำเสริมกริยาต่างกันคือ ภาษาจีนใช้คำเสริมกริยาบอกทิศทาง shàng และ xià ภาษาไทยก็ใช้คำเสริมกริยา แต่เป็นคำอื่นที่เทียบได้กับคำ shàng และ xià ในบริบทนั้นๆ เป็นต้นว่าคำ ท้น ไว้ เข้ามา ได้ สัก เข้า เริ่ม ออก และ มา (3) ภาษาจีนใช้คำเสริมกริยาบอกทิศทาง shàng และ xià ทว่าภาษาไทยไม่ได้ใช้คำเสริมกริยาแต่อย่างใดในบริบทนั้นๆ

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาควิชาภาษาตะวันออก
สาขาวิชาภาษาจีน
ปีการศึกษา.2542

ลายมือชื่อนิสิต..... *เนติ นอญ*.....
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา..... *ประพิน มโนมัยวิบูลย์*.....

4080235422: MAJOR: CHINESE

KEY WORDS: DIRECTIONAL COMPLEMENT / SHANG / XIA / ASCEND / DESCEND

HATHAI SAE-JIA: A COMPARISON OF THE DIRECTIONAL COMPLEMENTS

"SHANG" "XIA" IN MANDARIN CHINESE AND THEIR THAI EQUIVALENTS. THESIS

ADVISOR : ASSOC.PROF. PRAPIN MANOMAIVIBOOL, Ph.D. 182 pp. ISBN 974-334-209-5.

The purpose of this research is to study and analyze the various meanings of the directional complements "shàng" and "xià" in Mandarin Chinese and compare them with their Thai equivalents.

The result of the research shows that the meanings of the directional complements "shàng" and "xià" in Mandarin Chinese can be divided into two: the direct meaning and indirect meaning. The direct meaning of the words "shàng" and "xià" identifies the movement direction of human beings, animals, or things. The indirect meaning of the words "shàng" and "xià" does not concern the movement of human beings, animals, or things, and the words do not identify any direction, but have other connotations.

When comparing the directional complements "shàng" and "xià" with their Thai equivalents, we find that they can be classified into three different types. (1) The meaning and usage of the Mandarin Chinese "shàng" and "xià" are the same as those of the Thai words /khǐn/ and /loŋ/. The directional complements "shàng" and "xià" are used in Mandarin Chinese in the same way as the Thai complements /khǐn/ and /loŋ/ are used. (2) Although the meanings in the two languages are equal, the complements used are different. Like Mandarin Chinese, the Thai language also uses complements. But instead of /khǐn/ and /loŋ/, Thai uses other words such as /than/, /wáj/, /kâw ma:/, /dâj/, /sàk/, /kâw/, /rǐ:m/, /ʔò:k/ and /ma:/ which are equivalent to "shàng" and "xià" in certain contexts. (3) While Mandarin Chinese requires the usage of the directional complements "shàng" and "xià," Thai does not require the usage of any complements in the same context.

ภาควิชาภาษาตะวันออก

สาขาวิชา ภาษาจีน.....

ปีการศึกษา 2542.....

ลายมือชื่อนิสิต..... *ศุภาพร น้อย*.....

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา..... *ประสิทธิ์ น้อย*.....

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยดี ด้วยความกรุณาอย่างสูงจากรองศาสตราจารย์ ดร. ประพัฒน์ มโนมัยวิบูลย์ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ซึ่งท่านได้สละเวลาให้คำแนะนำช่วยเหลือ และพิจารณาตรวจทานแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆด้วยความอดทนอย่างสูง ตลอดจนให้ข้อคิดเห็นอัน มีค่าอย่างยิ่งต่อการวิจัย ตั้งแต่เริ่มแรกจนถึงการสรุปข้อมูล ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่าง สูงไว้ ณ โอกาสนี้

ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณศาสตราจารย์หมื่น ไคเต๋อ ศาสตราจารย์เยวี่ยน อวี๋หลิน ศาสตราจารย์พันเต๋อ ตึง รองศาสตราจารย์เซี่ย อวี๋หลาน ผู้ช่วยศาสตราจารย์ก้อศักดิ์ ธรรมเจริญ- กิจ ผู้ช่วยศาสตราจารย์พัชนี ตั้งยีนยง ซึ่งได้ให้คำแนะนำและข้อเสนอแนะอันเป็นประโยชน์แก่ผู้ วิจัย

ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณคุณแม่ ซึ่งสนับสนุนและคอยให้คำแนะนำและกำลังใจแก่ผู้ วิจัยมาโดยตลอด

ขอขอบคุณทุกๆคนในครอบครัวที่ให้ความช่วยเหลือและกำลังใจ

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
สารบัญ	ช
บทที่	
1 บทนำ	1
1.1 ความเป็นมาของปัญหา	2
1.2 วัตถุประสงค์ของการศึกษา	2
1.3 สมมติฐานในการศึกษา	3
1.4 ขอบเขตของการศึกษา	3
1.5 วิธีดำเนินการวิจัย	4
1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	4
1.7 ระบบสัญลักษณ์ที่ใช้ในวิทยานิพนธ์	4
1.8 คำศัพท์เฉพาะที่ใช้ในวิทยานิพนธ์	6
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	8
2.1 แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับหน่วยเสริมกริยาในภาษาจีน	8
2.2 ชนิดของหน่วยเสริมกริยา	13
2.2.1 หน่วยเสริมกริยาบอกผล	13
2.2.2 หน่วยเสริมกริยาบอกทิศทาง	13
2.2.3 หน่วยเสริมกริยาบอกความเป็นไปได้หรือไม่ได้	14
2.2.4 หน่วยเสริมกริยาบอกระดับ	15
2.2.5 หน่วยเสริมกริยาบอกสถานที่หรือเวลา	16
2.3 ลักษณะทางไวยากรณ์ของหน่วยเสริมกริยา	16
2.4 ความหมายและการใช้คำเสริมกริยาบอกทิศทาง	17
2.4.1 ความหมายโดยตรง	20
2.4.2 ความหมายโดยนัย	21
2.5 แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับคำเสริมกริยาบอกทิศทาง SHÀNG และ XIÀ ในภาษาจีน....	22

	หน้า
2.5.1 แนวคิดและทฤษฎีของ Lǚ Shūxiāng	22
2.5.2 แนวคิดและทฤษฎีของ Liú Yuèhuá	26
2.5.3 แนวคิดและทฤษฎีของ Lú Fúbō	30
2.6 ความหมายของคำกริยารอง ขึ้น และ ลง ในภาษาไทย	34
2.6.1 ความหมายโดยตรง	35
2.6.2 ความหมายโดยอุปมา	36
2.6.3 ความหมายโดยนัย	37
2.7 สรุปเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	38
3 ความหมายทางไวยากรณ์ของคำเสริมกริยาบอกทิศทาง SHàng	40
3.1 ความหมายโดยตรง	40
3.1.1 แสดงทิศทางของคน สัตว์ หรือสิ่งของจากที่ต่ำไปยังที่สูง	40
3.1.1.1 แสดงทิศทางกริยาอาการของคนหรือสัตว์ที่เคลื่อนที่จากที่ต่ำไปยังที่สูง.....	40
3.1.1.2 แสดงทิศทางของสิ่งที่ถูกกระทำโดยเปลี่ยนทิศทางจากที่ต่ำไปยังที่สูง.....	42
3.1.2 แสดงทิศทางมุ่งเข้าไปใกล้เป้าหมายที่อยู่ข้างหน้า	44
3.2 ความหมายโดยนัย	46
3.2.1 แสดงผลของการกระทำ	46
3.2.1.1 แสดงความหมายที่บอกว่าเป็นการประกบเข้าหากัน	46
3.2.1.2 แสดงการทำให้มีอยู่หรือเพิ่มเข้าไปในที่ใดที่หนึ่ง	48
3.2.1.3 แสดงการบรรลุเป้าหมายหรือมาตรฐานที่แน่นอน	51
3.2.1.4 แสดงการบรรลุถึงปริมาณ	52
3.2.1.5 แสดงถึงการนำสิ่งใดสิ่งหนึ่งไปให้แก่ผู้อื่นด้วยความนอบน้อม	53
3.2.2 แสดงถึงการเริ่มต้นและดำเนินต่อไป	54
4 ความหมายทางไวยากรณ์ของคำเสริมกริยาบอกทิศทาง XIà	58
4.1 ความหมายโดยตรง	58
4.1.1 แสดงทิศทางของคน สัตว์ หรือสิ่งของจากที่สูงไปยังที่ต่ำ	58
4.1.1.1 แสดงทิศทางกริยาอาการของคนหรือสัตว์ที่เคลื่อนที่จากที่สูงไปยังที่ต่ำ.....	59
4.1.1.2 แสดงทิศทางกริยาที่บอกการเปลี่ยนท่าทางจากที่สูงไปยังที่ต่ำ	61
4.1.1.3 แสดงทิศทางของสิ่งที่ถูกกระทำโดยเปลี่ยนทิศทางจากที่สูงไปยังที่ต่ำ	62
4.1.2 แสดงการถอยดอนออกจากสถานที่เดิม	64
4.2 ความหมายโดยนัย	65

	หน้า
4.2.1 แสดงผลของการกระทำ	65
4.2.1.1 แสดงถึงสิ่งใดสิ่งหนึ่งแยกตัวออกจากที่เดิม	65
4.2.1.2 แสดงถึงการทำให้ผลลัพธ์จากการกระทำอย่างใดอย่างหนึ่งคงอยู่ในลักษณะ เช่นนั้น	66
4.2.1.3 แสดงถึงการบรรลุเป้าหมายหรือมาตรฐานที่แน่นอน	67
4.2.1.4 แสดงถึงการสามารถบรรลุปริมาณที่แน่นอน	68
4.2.1.5 แสดงถึงการกระทำที่ฝ่ายผู้นำกระทำต่อระดับล่าง	69
4.2.2 แสดงถึงการกระทำหรืออารมณ์เข้าสู่อาการซึ่งสงบลง	70
5 เปรียบเทียบคำเสริมกริยาบอกทิศทาง SHÀNG และ XIÀ กับภาษาไทย	72
5.1 เปรียบเทียบคำเสริมกริยาบอกทิศทาง SHÀNG กับภาษาไทย	73
5.1.1 ความหมายและวิธีการใช้เหมือนคำ ขึ้น ในภาษาไทย	73
5.1.2 ความหมายเหมือนกัน แต่ใช้คำเสริมกริยาต่างกัน	76
5.1.3 ภาษาจีนใช้คำเสริมกริยาบอกทิศ SHÀNG แต่ภาษาไทยไม่ใช้คำเสริมกริยา	82
5.2 เปรียบเทียบคำเสริมกริยาบอกทิศทาง XIÀ กับภาษาไทย	84
5.2.1 ความหมายและวิธีการใช้เหมือนคำ ลง ในภาษาไทย	85
5.2.2 ความหมายเหมือนกัน แต่ใช้คำเสริมกริยาต่างกัน	90
6 สรุปผลการศึกษาและข้อเสนอแนะ	98
6.1 สรุปผลการศึกษา	98
6.2 ข้อเสนอแนะ	100
รายการอ้างอิง	101
ภาคผนวก	104
ภาคผนวก ก	105
ภาคผนวก ข	107
ภาคผนวก ค	119
ภาคผนวก ง	127
ประวัติผู้เขียน	182